

Zeer oude rotstekeningen ontdekt in Roemeens grottencomplex

In een grot in Roemenië, verborgen achter een moeilijk toegankelijke onderwaterpassage, zijn vorig jaar een aantal extreem oude rotstekeningen gevonden. Volgens de befaamde expert Jean Clottes zijn ze tussen de 23.000 en 35.000 jaar oud. C14-datering moet nog definitief uitsluitsel geven over de ouderdom. In het uitgebreide Coliboaia-grottencomplex, in het nationale park van Apuseni, zijn zwarte tekeningen gevonden van een bizon, een paard, twee neushoorns en een of twee berenkoppen. Dit hebben Jean Clottes en de Roemeense speleologenvereniging deze week bekend gemaakt. De eerste dateringen zijn onder meer gedaan op basis van stijlkenmerken. Een belangrijk bewijs voor de authenticiteit vormen de krasporen van hollenberen dwars over sommige tekeningen. De holenbeer is rond 25.000 jaar geleden uitgestorven. Andere tekeningen zijn mogelijk vernietigd door het water. De

Coliboaia-grot wordt gedomineerd door een ondergrondse rivier. De vloer van de ondergrondse ruimtes lagen bezaaid met berebotten. Of er menselijke werktuigen of voetstapen zijn gevonden is niet bekend. Nooit eerder zijn in Centraal-Europa zulke oude grottekeningen gevonden. Als de schattingen van het team van Jean Clottes, dat een paar weken de grot heeft bezocht, inder-

Een tekening van een neushoorn in de Coliboaia grot, waarschijnlijk genomen bij de eerste verkenning van dit deel van de grot, september vorig jaar. FOTO AFP

daad uitkomen kunnen de tekeningen behoren tot de vroegste periode van de prehistorische kunst. De oudst bekende kunstzinnige uitingen komen uit Zuid-Duitsland (Schwaben), waar in Hohle Fels- en

de Vogelherdgrot een paar jaar geleden fluiten en een Venusbeeldje van zo'n 35.000 jaar oud zijn gevonden. Die voorwerpen vormen het begin van het Aurignacien, de oudste prehistorische cultuur van moderne mensen (*Homo sapiens*) in Europa. De oudst bekende rotstekeningen, uit de Grotte Chauvet in Frankrijk, zijn iets jonger, ca. 33.000 jaar oud. Als de datering van de Roemeense tekeningen toch meer in de buurt van de 23.000 jaar komt, behoren ze tot de volgende cultuurfase van de IJstijdmensen, het Gravettien: een periode van technologische vernieuwing waarin waarschijnlijk de pijl en boog zijn uitgevonden en in Tsjechië beeldjes van klei gebakken werden.

De betekenis van de oude tekeningen, waarop vrijwel uitsluitend contextloze dieren zijn afgebeeld, is omstreven. De oude theorie dat ze een rol speelden in jachtrituelen wordt nauwelijks meer serieus genomen, maar de nieuwere theorie dat ze een rol speelden in sjamanistische praktijken (zoals bijvoorbeeld Jean Clottes meent) is nooit algemeen geworden. Hendrik Spiering